

PAASTRIDUUM

Witte Donderdag, Goede Vrijdag, Paaszaterdag

Hoe kunnen we de kinderen met hun gezinnen bij deze vieringen betrekken?

Veel mensen komen na de viering van palmzondag pas weer op Paaszondag terug in de kerk. Dit is jammer want er zijn in de Goede Week verschillende vieringen die heel rijk van inhoud zijn en ook voor gezinnen met kinderen vol betekenis zijn om allemaal mee te maken. Er is bij deze vieringen veel te zien en te beleven wat kinderen zeker zal aanspreken. Zorg wel dat kinderen vooraan kunnen zitten om alles goed te kunnen zien en volgen.

Gezinnen uitnodigen

Een eerste stap om gezinnen meer bij deze vieringen te betrekken is om hen op verschillende manieren uit te nodigen. Start hiermee al aan het begin van de Veertigdagentijd om via het parochieblaadje, de communiegroep, het kinderkoor, de kinderwoorddienst e.d. de tijden van de Goede Week vieringen bekend te maken en de gezinnen met kinderen uit te nodigen. Een hulpmiddel hierbij kan zijn een knutselwerkje van Samuel: [Uitnodiging Goede Week-Pasen](#) (VP619) Hierop kun je de tijden van de vieringen invullen.

Prachtige liturgie

In het algemeen geldt: onbekend maakt onbemind. Veel mensen zijn na de liturgie vernieuwing van het Tweede Vaticaans Concilie niet op de hoogte van de innerlijke rijkdom van de vieringen in de Goede Week. De vieringen van Witte Donderdag, Goede Vrijdag en Paaszaterdag vormen tezamen één grote liturgie. Het zijn geen vieringen zoals op zondagen maar ze hebben een geheel eigen aard. Ze zijn ook heel boeiend omdat er veel in gebeurt en veel in te zien is. Hieronder geven we de grote lijnen van deze vieringen weer met verschillende suggesties om kinderen er actief bij te betrekken. Voor de volledige teksten van de lezingen en gebeden verwijzen wij naar het (Altaar)missaal.

Vieringen voor de hele parochie

De vieringen zijn niet geschikt om als aparte gezinsvieringen in te vullen. De liturgie van het Paas triduum is bestemd voor de hele geloofsgemeenschap en is zo vol diepere betekenissen dat het jammer is om daar iets weg te laten of aan toe te voegen. Het is ook de bedoeling dat er in iedere parochie bij voorkeur op ieder van deze dagen steeds maar één viering is waar allen, jong en oud, samenkomen.

WITTE DONDERDAG

(avondmis, liturgische kleur: wit)

Op Witte Donderdag vieren we het heilig Avondmaal waarbij Jezus op de avond voor zijn lijden en sterven de Eucharistie heeft gegeven en het priesterschap heeft ingesteld door de apostelen de opdracht te geven: Blijft dit doen om Mij te gedenken. Het is mooi als op deze bijzondere dag meerdere priesters kunnen concelebreren.

De Witte Donderdag viering bestaat uit vier onderdelen:

I. Openingsriten en liturgie van het Woord

Voor de eerste keer in de Veertigdagentijd wordt het Gloria weer gezongen. Tijdens het Gloria luiden de klokken. Daarna blijven ze stil tot de Paaswake. De eerste lezing herinnert aan het Joodse Pascha (zie Exodus 12, 1-8. 11-14). In de tweede lezing vertelt Paulus over de instelling van de Eucharistie (1 Korintiërs 11, 23-26). In het evangelie horen we het verhaal van de voetwassing (Johannes 13, 1-15). Dit verhaal kan mooi in rolverdeling worden voorgelezen waarbij de rollen van verteller en Petrus door twee oudere kinderen gelezen kunnen worden (voor tekst zie verderop en het Evangelieboek voor kinderen)

II. Voetwassing

Zoals Jezus bij zijn apostelen de voeten heeft gewassen, zo gaat de priester dit nu ook doen. Hiervoor kunnen volwassenen of kinderen gevraagd worden. Spreek wel tevoren met kinderen af hoe laat ze waar in de kerk verwacht worden en geef dit ook op een briefje aan de ouders door. 12 kinderen (bijvoorbeeld vormelingen) komen naar voren en gaan zitten op bankjes die op het priesterkoor klaarstaan. Ze doen hun sokken en schoenen uit. De priester legt zijn kazuifel af en wordt geassisteerd door een aantal andere kinderen (of misdienaars) die een waterkan, een waterbekken en een handdoek dragen. Bij ieder kind gaat de priester door de knieën om water over de voeten te gieten en de voeten vervolgens af te drogen. Tijdens de voetwassing kunnen de antifonen uit het missaal of een ander passend lied gezongen worden. Op deze dag wordt er geen geloofsbelijdenis gebeden. Bij de voorbede kunnen ook een aantal kinderen gevraagd worden om deze voor te bidden.

III. Liturgie van de Eucharistie

Hierbij kan een uitgebreide gavenprocessie door de kinderen plaatsvinden. Juist op deze dag is het mooi om veel kaarsen en bloemen rond het altaar te plaatsen. Nodig hierbij veel kinderen (bijvoorbeeld communicanten) uit om bij de offerande verschillende kaarsen, bloemstukken en mooi vaatwerk van achteruit de kerk in processie naar het altaar te brengen.

Om bij de collecte te benadrukken dat het ook om het geven van jezelf gaat, kan er (een paar weken tevoren) gevraagd worden aan de mensen om gaven in natura mee te nemen die gebruikt worden om verrassings(fruit)manden voor zieke medeparochianen samen te stellen. Zet grote manden voor het priesterkoor en laat vooral kinderen hun blikjes fruit of andere lekkernijen bij de offerande naar voren brengen. Nodig een aantal kinderen uit om in de Paasweek mee te gaan om de fruitmanden te geven wanneer de priester de Paascommunie bij de zieken rondbrengt.

Een andere mogelijkheid is wanneer de kinderen aan het begin van de Veertigdagentijd een spaarpotje voor een goed doel hebben meegekregen dat ze dit bij de collecte voor bij het priesterkoor in een mand doen.

Tijdens de offerande kunnen ook de heilige Oliën die tijdens de Chrismamis door de bisschop gewijd zijn, door een aantal kinderen naar voren gebracht worden

(Er zijn drie soorten olie: 1. Olie van de geloofsleerlingen, voor de zalving vóór het Doopsel 2. Olie (chrisma) om te zalven na het Doopsel, bij het vormsel en de priesterwijding). 3. Olie om een zieke te zalven.

Het zou mooi zijn wanneer een (geestelijk) gehandicapt kind de H.Olie voor de zieken mag dragen. Bij het presenteren van de H.Oliën spreekt de priester steeds een kort gebed uit dat de betekenis van iedere olie aangeeft. Dan worden de vaten op een speciaal tafeltje gezet.

Na het heilig, heilig kunnen de kinderen rond het altaar komen staan (eventueel met kaarsen) om het belangrijke moment van de consecratie van nabij mee te maken.

Laat ook steeds twee kinderen met een kaars bij de priester en anderen staan bij het uitreiken van de Heilige Communie.

IV. Overbrenging van het heilig Sacrament

Na de Heilige Communie wordt het heilig Sacrament in processie naar het tabernakel (op/bij een rustaltaar) gebracht. Het is een uitnodiging tot stille en verlengde verering van dit wonderbaarlijk sacrament dat op deze dag is ingesteld. Bij het overbrengen van het Heilig Sacrament kunnen kinderen met kaarsen en een kind met een kruis meelopen. Na de overbrenging gaat de priester naar de sacristie en komen de acolieten en misdienaars terug naar het hoofdaltaar om dat te 'ontbloten' om de verlatenheid van Jezus visueel te maken. Vraag kinderen hierbij te helpen. De assistent geeft één voor één de bloemen, de kelk, het kruisbeeld, de kaarsen, het altaarmissaal, de altaardwaal etc. (alles wat op en rond het altaar staat) aan kinderen om alles weg te brengen naar de sacristie (eventueel Psalm 22 hierbij voorlezen). Het geheel kale priesterkoor maakt heel krachtig zichtbaar en voelbaar dat we nu overgaan tot het herdenken van Jezus' lijden en sterven.

Evangelie Witte Donderdag

(Johannes 13, 1-15)

Vers voor het evangelie (Joh. 13, 34)

Een nieuw gebod geef Ik jullie, zegt de Heer,
dat jullie elkaar liefhebben, zoals Ik jullie heb liefgehad.

Lezing uit het heilig evangelie van onze Heer Jezus Christus volgens Johannes.

(Rolverdeling: Verteller, Jezus, Petrus)

Verteller: Het was vlak voor het paasfeest.

Jezus wist dat zijn uur aanbrak
om van deze wereld naar de Vader te gaan.
Hij had in de wereld al gehouden
van degenen die met Hem waren.
Nu bewees Hij hun zijn liefde tot het uiterste.
Het gebeurde onder een maaltijd.
De duivel had toen al
aan Judas Iskariot, de zoon van Simon,
het plan ingegeven
om Hem over te leveren.
Jezus stond op van tafel.
Hij was zich bewust
dat de Vader Hem alles in handen had gegeven,
en dat Hij van God gekomen was,
en naar God terugkeerde.
Toen trok Hij zijn bovenkleden uit
en bond zich een linnen doek om.
Daarna goot Hij water in een waskom
en begon de voeten van zijn leerlingen te wassen.
Met de linnen doek, die Hij om gedaan had,
droogde Hij hun voeten af.
Zo kwam Hij bij Simon Petrus.
Maar die zei tegen Hem:

Petrus: “Heer, gaat U mij de voeten wassen?”

Verteller: Jezus antwoordde hem:

Jezus: “Nu begrijp je nog niet wat Ik doe,
maar later zul je het wel verstaan.”

Verteller: Toen zei Petrus tegen Hem:

Petrus: “In eeuwigheid niet zult U mij de voeten wassen!”

Verteller: Waarop Jezus zei:

Jezus: “Als jij je niet door Mij laat wassen, kun je niet bij Mij horen.”

Verteller: Toen zei Simon Petrus tegen Hem:

Petrus: “Heer, dan niet alleen mijn voeten,
maar ook mijn handen en mijn hoofd!”

Verteller: Maar Jezus antwoordde:

Jezus: “Als iemand een bad heeft genomen,
hoeft hij zich niet meer te wassen
behalve zijn voeten.
Hij is toch helemaal schoon.
Ook jullie zijn schoon,
maar wel niet allemaal.”

Verteller: Hij wist namelijk wie Hem zou overleveren.

Daarom zei Hij:

‘Jullie zijn niet allemaal schoon’.

Nadat Hij hun voeten had gewassen,
trok Hij zijn bovenkleden weer aan
en ging weer aan tafel.

Toen zei Hij tegen hen:

Jezus: “Begrijpen jullie wat Ik gedaan heb?
Jullie noemen Mij ‘Leraar’ en ‘Heer’.
Dat doen jullie terecht,
Want dat ben Ik inderdaad.
Maar als Ik, jullie Heer en Leraar,
je de voeten heb gewassen,
dan moeten jullie ook elkaar de voeten wassen.
Ik heb jullie een voorbeeld gegeven.
Doe dan ook, zoals Ik voor jullie gedaan heb.”

Verteller: Woord van de Heer.

Op Goede Vrijdag en Paaszaterdag (overdag) wordt de Eucharistie in het geheel niet gevierd, omdat de liturgische herdenking van het lijden en sterven van de Heer binnen het Paastriduüm zelf al sacrament van het Kruisoffer is.

Na het middaguur van deze dag vindt de herdenking plaats van het lijden en sterven van de Heer. Dit is een plechtigheid die heel sober gevierd wordt en juist daarin een sterke zeggingskracht heeft. Bij voorkeur vindt de viering plaats om drie uur in de middag. Aangezien op veel plaatsen Goede Vrijdag geen vrije dag meer is, wordt deze viering vaak 's avonds gevierd. Daarom is er dan 's middags in veel parochies een kruisweg.

Een kruisweg is geen vervanging voor de liturgie van Goede Vrijdag. Het kan er als een extra gebedsmoment bijkomen. Deze dag is de plechtigheid van de herdenking van het lijden en sterven van de Heer de belangrijkste viering. Probeer vooral daar kinderen en gezinnen bij te betrekken.

Het is de bedoeling dat het altaar en het priesterkoor nog steeds helemaal kaal zijn, zonder kleden, kaarsen, bloemen of kruisbeeld. De priester en misdienaars komen in stilte binnen en knielen enige ogenblikken voor het altaar. Bijzonder mooi is het moment dat de priester en misdienaars bij binnenkomst gedurende enkele stille ogenblikken echt helemaal plat ter aarde gaan voor het altaar. Dit gebaar drukt heel krachtig de vernedering uit die Jezus in zijn lijden heeft moeten doorstaan. Hierna spreekt de priester een speciaal gebed voor deze dag uit. Daarna begint het eerste onderdeel van deze speciale viering die uit drie delen bestaat:

I. Liturgie van het Woord

De eerste lezing uit de profeet Jesaja voorspelt hoe Jezus verwond wordt voor onze zonden (zie Jes. 52, 13 – 53, 12). De tweede lezing vertelt hoe Jezus voor ons heil gehoorzaam is geweest tot de dood. (zie Hebreeën 4, 14-16; 5, 7-9). Het evangelie vertelt het lijdensverhaal volgens de evangelist Johannes (zie verderop en het Evangelieboek voor kinderen).

Bij het voorlezen van het lijdensverhaal kunnen verschillende oudere kinderen gevraagd worden voor de rollen van verteller, Soldaten, meisje, Petrus, dienaar, Pilatus, volk. Oefen dit wel tevoren met de kinderen zodat ze goed duidelijk en rustig voorlezen.

De Liturgie van het Woord wordt afgesloten met een aangepast gebed van de gelovigen voor deze Goede Vrijdag. Er zijn tien verschillende voorbeden voor de kerk, de niet-gelovigen, de joden etc. die steeds door de priester met een kort gebed afgesloten worden. De teksten van deze gebeden staan in het (altaar)missaal. De voorbeden zelf kunnen eventueel door tieners of jongeren voorgelezen worden. Na de Liturgie van het Woord volgt de:

II. Kruisverering

De priester (of diaken) gaat naar de kerkdeur om het kruis dat bedekt is met een doek, op te halen.

Twee kinderen met kaarsen lopen mee en drie andere kinderen die de doeken zullen dragen.

Vanachter komen ze met het kruis naar voren lopen en de priester zingt of zegt daarbij drie keer terwijl hij het kruis laat zien en steeds één deel van het doek eraf haalt; Zie het hout van het kruis, waaraan de Verlosser van de wereld hing.

Allen antwoorden dan: Komt, laten wij aanbidden.

Wanneer ze voor bij het priesterkoor aankomen, wordt het kruis op een standaard of op een rode doek geplaatst of de priester houdt het vast.

Verschillende kinderen met brandende flambouwen of toortsen kunnen aan beide zijden van het kruis als een soort erewacht komen staan.

Iedereen wordt vervolgens uitgenodigd om uit dankbaarheid en eerbied voor Jezus' Kruisdood naar voren te komen om te knielen voor het kruis en/of Jezus op het kruis te kussen. Het is hierbij belangrijk te zoeken naar een vorm van eerbetoon die past bij de mensen uit de betreffende regio. Leg aan de kinderen en volwassenen uit dat het om een gebaar gaat waarbij we uitdrukking geven aan onze liefde en ons respect voor Jezus.

Het is echt indrukwekkend om te beleven hoe verschillende mensen op verschillende manieren Jezus op het kruis vereren.

Het is jammer wanneer er geen ruimte wordt gegeven aan de gelovigen om hier zelf aan deel te nemen. Tijdens de kruisverering worden er speciale gezangen gezongen die hierbij horen.

Na de kruisverering volgt het derde onderdeel van deze plechtigheid:

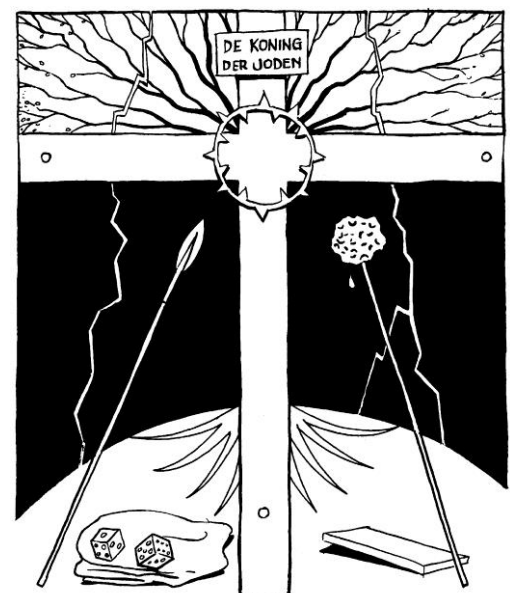
III. Heilige Communie

De altaardwaal, de corporale en het altaarmissaal worden weer op het altaar gelegd (door misdienaars en eventueel kinderen). De priester haalt de ciborie met het Heilig Sacrament. Hierbij kunnen twee kinderen met kaarsen hem begeleiden.

Na het bidden van het Onze Vader en Heer, ik ben niet waardig, wordt de Heilige Communie uitgereikt. Hierbij kunnen ook twee kinderen met brandende kaarsen naast degenen staan die de Heilige Communie uitreiken.

Na de communie uitreiking kunnen ook weer twee kinderen met kaarsen de priester begeleiden wanneer het Heilig Sacrament weggebracht wordt naar een plaats buiten het (hoofd)kerkgebouw (bij voorkeur op deze dag niet naar het gebruikelijke tabernakel maar naar bijv. de dagkapel).

De godslamp bij het tabernakel wordt dan ook gedoofd. De misdienaars ruimen het altaar af. Na een speciaal gebed door de priester verlaten allen in stilte de kerk.

Passieverhaal Goede Vrijdag

(Johannes 18, 1 – 19, 42)

Vers voor het evangelie (Fil. 2, 8-9)

Christus is voor ons gehoorzaam geworden tot de dood,
Tot de dood aan een kruis.

Daarom heeft God Hem hoog verheven

En Hem de Naam verleend die boven alle namen is.